

Bernarda Alba profètica

Lluís Pasqual presenta una versió fidel al text de Lorca amb un repartiment encapçalat per Núria Espert i Rosa M. Sardà

JORDI BORDES / Barcelona
● La Sala Petita del TNC respirarà, a partir de dimecres, l'aire enrarit del pati andalús de *La casa de Bernarda Alba*. El muntatge és el més ambiciós de la temporada, si te-

nim en compte el repertori, amb Núria Espert, Rosa Maria Sardà i una trentena de dones dirigides per Lluís Pasqual. El director, un especialista a pujar a escena muntatges de Lorca, ha revisat el text original da-

vant de cada dubte dramàtic. No volia que sortís la Bernarda amb el bastó autoritari. I Espert el durà perquè ho exigeix el text poètic d'un poeta que ja intuïa una societat malalta per una tensió entre els més

llibertaris i els costumistes. Lorca ho pinta «amb el negre lleig del *Guernica*». És una mirada profètica, comenta Pasqual, un retrat d'una societat que «defensa els privilegis de casta».

Per primer cop el Teatre Nacional de Catalunya i el Teatro Español de Madrid coprodueixen un espectacle. I ho fan amb una obra de García Lorca, un autor que guarda un gust amarg en la direcció artística de Mario Gas a l'Español. De fet, arran d'unes declaracions de feia mesos de Pepe Rubianes a *El club* de TV3, recuperades per la Brunete mediàtica, es va fer una campanya incendiària contra el docudrama *Lorca eran todos* que va acabar amb la suspensió d'aquestes funcions al teatre municipal de Madrid i la triplicació de la gira arreu de l'Estat. Divendres, Sergi Belbel (director artístic del TNC) i Gas ja auguraven que repetirien la fórmula de la coproducció. Al TNC es veurà des del dimecres i fins al 28 de juny. A la sala d'El Madero de l'Español faran temporada del 10 de setembre al 25 d'octubre.

Pasqual tenia clar que aquest muntatge demanava una gran proximitat amb el públic. Per això va demanar que l'escenografia s'instal·lés a la Sala Petita. Aquest plantejament ajuda a apropar l'espectador als personatges i evidenciar que aquests, tot i que tinguin molts elements simbòlics («sobretot si els ha ideat un poeta» com Lorca), són humans, «la proximitat fa que es pugui veure la palpitació dels personatges».

El text de *La casa de Bernarda Alba* manté dues

Una imatge d'un assaig de *La casa de Bernarda Alba*, al TNC. / DAVID RUANO

característiques antagòniques: presenta una escena naturalista i alhora mostra una «aigua profunda, negra, de sentiments que no arriben a aflorar». La manera de treballar aquesta obra s'ha fet a partir d'un gran respecte a la paraula de Lorca i alhora amb una gran llibertat. El mateix escenari beu de la intenció que s'expressen en les acotacions originals: un espai suggeridor simple, d'un blanc lluent que contrasta amb les 40 actrius vestides de dol.

La Bernarda Alba és

una persona que defensa a ultrança els privilegis de casta, i que té molta fe en els avantpassats, que han ensenyat a actuar en cada ocasió tot i que ha oblidat (les raons per les quals cal actuar com diu la moral): «*Los antiguos sabían muchas cosas, que hemos olvidado*», comentava a la presentació Pasqual, imbuït per la mirada lúcida de Lorca.

Doblet interpretatiu

Rosa Maria Sardà comparteix escenari per primer cop amb Núria Espert; un

dels atractius és veure com es resol aquest duel interpretatiu, al qual elles sempre treuen importància. Sardà va agrair divendres poder tenir el suport de Lluís Pasqual (un director que habitualment li proposa personatges tràgics que moren a escena) i de la mateixa Espert. Tilda Espluga, Almudena Lombas, Teresa Lozano, Marta Marco, Marta Martorell, Bárbara Mestanza, Montse Morillo, Nora Navas, Rebeca Valls i Rosa Vila completen el repartiment protagonista.

Sardà confessa que pateix per no desequilibrar l'alquímia d'emocions que es condensa als assaigs. La línia és fina, «com el cantell d'un duro», per no sobreactuar. També la carrega haver de defensar una manera de pensar ben contrària a la seva («*Si no tienes un hombre no vales nada*»), tot i que entén que és una veu que Lorca utilitza per denunciar una manera tancada i hipòcrita de la societat del 1936. Ella lamenta que aquesta opinió de submissió «encara duri».

Espert: «Us recomano una aspirina abans de cada funció»

● Núria Espert és Bernarda Alba. L'actriu, que fa anys va dirigir una producció d'aquesta mateixa tragèdia a Londres, ha fet l'esforç d'oblidar les idees treballades a partir de la direcció i s'ha limitat a construir el seu complex personatge com a actriu. El seu treball ha estat destacar «els punts dèbils d'aquesta mena de monstre», i afegeix: «La Bernarda també és persona; ella obre poc el seu cor, però el té i jo intento ensenyar-lo.» Bernarda Alba defensa el seu poder davant de les filles. És estricta per aclarir que és ella la que mana i per evitar «*que no tiren al monte demasiado*», recita. Pel que fa al plaer d'actuar, Núria Espert en té una opinió ben diferent. Treballar és dur perquè obliga a deixar de buscar-se a un mateix («cosa que tant recomanen els llibres d'autoajuda») per donar cos al personatge. Amb una llarga carrera professional, que va començar amb el mestratge intuïtiu d'Esteve Polls, té un antídote per tenir la potència que requereix la defensa d'un personatge: «Us recomano una aspirina abans de cada funció», deia, informal. «I la gira ens la finançarà la Bayer!», ironitzava àgil, el director.

La dansa ingressa al Museu de l'Empordà

E.V. / Figueres
● El Museu de l'Empordà de Figueres ha inaugurat aquest cap de setmana l'exposició *Fer i (des)fer: processos*, una coproducció amb l'associació Liquid Docs que presenta el treball d'onze coreògrafs, intèrprets i dramaturgs contemporanis a través de documentals inèdits i de les instal·lacions que ells mateixos han concebut per a la mostra.

Definida com «una exposició en acció», planteja

una aproximació al treball creatiu al voltant del cos, sigui com a instrument o com a representació, a partir de l'experiència de reconeguts coreògrafs i intèrprets de la dansa contemporània a Catalunya, que reflexionen per mitjà de diverses instal·lacions sobre les idees, el material i els processos que fan intervenir en les arts del cos i el moviment. El muntatge, que es podrà visitar fins al 7 de juny, s'estructura, per una banda, en la projecció

de set documentals inèdits en format vídeo entorn de l'obra dels artistes: entrevistes, fragments dels seus espectacles escènics, de dansa o *performance*, enregistraments dels seus treballs de producció o videocreacions realitzades per a la seva difusió a escena. De l'altra, es presentaran també set instal·lacions creades expressament per a l'exposició en què cada coreògraf és representat a través dels seus estris de treball, els seus

fetixes o les seves lectures, amb els quals l'espectador podrà interactuar.

Fer i (des)fer: processos aplega els artistes Sofia Asencio i Tomàs Aragay, de la companyia Societat Doctor Alonso; Alexis Eupierre, director de Lapsus Dansa; Pep Ramis i Maria Muñoz, de Mal Pelo; Àngels Margarit, directora de Mudances; Bea Fernández, Silvia Sant Funk i Mònica Muntaner, del col·lectiu Las Santas, i Sònia Gómez i Sol Picó.

Sol Picó, en un dels seus muntatges. / EL PUNT